

„Реферат о завршеној докторској дисертацији“

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији: Саша Михајлов је рођена у Сремској Митровици 16. новембра 1975. године. Дипломирала је на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду 2002. године. Определила се за истраживање српске архитектуре новијег доба. Објавила је низ научних и стручних радова, положивши и испит за историчара уметности– конзерватора у Републичком заводу за заштиту споменика културе. Од 2006. год. запослена је у Заводу за заштиту споменика културе града Београда. Учествовала је на више научних и стручних скупова, сарађујући са часописима „Годишњак града Београда“, „Наслеђе“, Култура“ и конзерваторским едицијама матичне установе. Чланица је Друштва конзерватора Србије од 2007. год., ауторка више конзерваторских елабората и прилога детаљним урбанистичким плановима.

Докторске студије на Филозофском факултету у Београду уписала је 2011. године. Током 2013. године, објављена јој је научна монографија о архитекти Рајку Татићу. Тема докторске дисертације „Архитектонско стваралаштво Јосифа Најмана (1894-1951)“ одобрена јој је на седници Наставно-научног већа Филозофског факултета 20. фебруара 2014. године. Њен укоричен рукопис из 2021. године садржи 484 стране основног текста и прилога. Текстурално излагање је поткрепљено са 249 илустрација (фотографије и цртежи) и 1666 напомена.

2. Предмет и циљ дисертације: Дисертација је проистекла из вишегодишњег прилежног истраживања, заснованог на ауторкиној оригиналној идеји, значајној за развој науке, њену примену, односно развој научне мисли уопште. Њен предмет се односи на живот и рад продуктивног српског архитекта новијег доба Јосифа Најмана (1894-1951), који је оставио дубок траг у домаћој техничкој култури. Главни циљ рада је успостављање подробне слике о Најмановом делу и кретању кроз струку, која укључује прецизна датовања, атрибуције и анализе његовог разуђеног опуса, вреднованог и у контексту француско-српских уметничких веза.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању: Полазишне хипотезе, изнете у пријави теме, у завршеној дисертацији су научно потврђене. Доказано је да је Јосиф Најман био један од најзначајнијих аутора у српској архитектури између два светска рата, као и да је остварио стилски препознатљиво и заокружено дело. Исто важи и за хипотезу да је био један од носилаца француског утицаја на тадашњу српску архитектуру. Потврђена је и његова темељна окренутост модернизму, као и примаран допринос на пољу стамбене, стамбено-пословне и индустријске архитектуре.

4. Кратак опис садржаја дисертације: Обимна дисертација Саше Михајлов одељена је на више функционалних поглавља (употпуњених потпоглављима) и прилога: *1. Увод и осврт на претходна истраживања; 2. Биографија; 3. Српска архитектура Најмановог доба; 4. Стваралаштво Јосифа Најмана; 5. Закључак: улога Јосифа Најмана у српској и југословенској архитектури; 6. Каталог дела; 7. Списак скраћеница; 8. Извори; 9. Литература.* На крају рада приложена је и ауторкина *Биографија*.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације: Као темељита монографска студија о архитекти Јосифу Најману, каква до сада у домаћој историографији није сачињена, дисертација Саше Михајлов представља крупан допринос познавању његовог живота и рада. Утемељена на критици извора сакупљених на ширем екс-југословенском простору, а делом и у Француској, значајно продубљује представе о предметној теми. Најманов опус је сагледан у светлу ширих друштвених околности, као и у међународном архитектонском контексту којем је по вокацији припадао. Раније позната Најманова дела описана су детаљно и студиозно, док су мање проучена или потпуно непозната сврсисходно укључена у слојевит наратив. Показано је да је био свестрани стваралац европске оријентације, афирмисан на пољу стамбене, пословне, стамбено-пословне, меморијалне и индустријске архитектуре. Малобројна ранија историографска тумачења Најмановог дела, критички су вреднована и селективно усађена у завршну интерпретацију.

6. Закључак: Дисертација Саше Михајлов је урађена у свему према одобреној пријави, представљајући оригинално и самостално научно дело. И iscrпан и подстицајан, њен монографски наратив ће бити незабилазан при свим будућим истраживањима Најмановог дела, али и српске међуратне архитектуре у целини. Исто важи за југословенски и међународни контекст Најмановог рада. Сваки сегмент његовог богатог опуса је уједначено приказан и растумачен, у чему се огледа примерна методолошка конзистентност.

Поред домаће, дисертација ће привући пажњу и међународне академске јавности, пре свега стручњака из западнобалканског региона и Француске. Допринеће и већој заступљености Најманових дела у систему заштићених споменика културе. Отуд закључујемо да су се стекли услови за њену јавну одбрану.

Потписи чланова комисије:

др *Александар Кадичевић*, редовни професор Филозофског факултета
Универзитета у Београду, ментор

др *Александра Ступар*, редовни професор Архитектонског факултета Универзитета
у Београду

др *Игор Борозан*, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у
Београду

др *Тијана Борић*, ванредни професор Факултета уметности Универзитета у Нишу

др *Владана Путник Прица*, научни сарадник Филозофског факултета Универзитета у Београду

у Београду 27.6.2021